Inhoudsopgave

1	**Inleiding**	21
	Wendy Schrama	
1.1	Onderscheid personen- en familierecht	21
1.2	Bronnen van personen- en familierecht	21
1.3	Aard van het personen- en familierecht	22
1.4	Rechtsontwikkeling in het personen- en familierecht	23
1.5	Opzet van dit boek	24
1.6	Enige algemene familierechtelijke literatuur	25
2	**Europees en internationaal familierecht**	27
	Katharina Boele-Woelki	
2.1	Inleiding	27
2.2	Mensenrechten en familierecht	27
2.3	Familierecht in Europa	29
2.4	Internationale familierelaties	30
2.5	Europese verordeningen	31
2.6	Verdragen	33
2.7	Commune Nederlandse regels	34
2.8	IPR-rechtsbronnen	34
2.9	Vragen voor de toekomst	37
2.10	Literatuur	38
3	**Procesrecht**	41
	Lieke Coenraad	
3.1	Inleiding	41
3.2	Kenmerken en beginselen	41
3.3	Belangrijke ontwikkelingen	43
3.4	Internationaal recht	47
3.5	Bronnen van het familieprocesrecht	48
	3.5.1 Inleiding	48
	3.5.2 Andere zaken dan scheidingszaken	49
	3.5.3 Scheidingszaken	50
3.6	De rechter	50

	3.6.1	Toegang tot de rechter	50
	3.6.2	Bevoegdheid rechter	52
	3.6.3	Organisatie en bezetting	53
	3.6.4	Regierechter in familiezaken	53
3.7	Procesverloop bij familiezaken anders dan scheiding		54
	3.7.1	Inleiding	54
	3.7.2	Procesverloop bij zaken zonder tegenspraak	54
	3.7.3	Procesverloop bij zaken op tegenspraak	55
	3.7.3.1	Belanghebbende	55
	3.7.3.2	Procesverloop	57
	3.7.4	Horen van kinderen	60
	3.7.5	Bewijsrecht	62
	3.7.6	Beschikking	63
3.8	Procesverloop van scheidingszaken		64
	3.8.1	Inleiding	64
	3.8.2	Scheiding op gemeenschappelijk verzoek	64
	3.8.2.1	Procesverloop	64
	3.8.2.2	Beschikking	66
	3.8.3	Scheiding op eenzijdig verzoek (op tegenspraak)	66
	3.8.3.1	Procesverloop	66
	3.8.3.2	Voorlopige voorzieningen	66
	3.8.3.3	Schriftelijke ronde	67
	3.8.3.4	Mondelinge behandeling	67
	3.8.3.5	Horen van het kind	68
	3.8.3.6	Bewijsrecht	68
	3.8.3.7	Beschikking	68
3.9	Vragen voor de toekomst		68
3.10	Literatuur		70
4	**Personenrecht**		73
	Kees Blankman		
4.1	Inleiding		73
4.2	Algemene bepalingen		73
	4.2.1	Vrijheid en geen persoonlijke dienstbaarheden	73
	4.2.2	Rechten van ongeboren kind	73
	4.2.3	Verwantschap	74
4.3	Naamrecht		75
	4.3.1	Inleiding en kenmerken	75
	4.3.2	Belangrijke ontwikkelingen	76
	4.3.3	Internationaal recht	76
	4.3.4	Verkrijgen en wijzigen voornaam	77
	4.3.5	Verkrijgen achternaam	78
	4.3.6	Wijzigen achternaam	80
	4.3.7	Voeren van de naam van een ander	81

	4.3.8	Vragen voor de toekomst	81
4.4	Woonplaats		82
	4.4.1	Inleiding	82
	4.4.2	Werkelijke woonplaats	82
	4.4.3	Gekozen woonplaats	83
4.5	Burgerlijke stand		84
	4.5.1	Inleiding	84
	4.5.2	Ambtenaar van de Burgerlijke Stand	85
	4.5.3	Registers en akten	86
	4.5.4	Transseksualiteit	87
4.6	Afwezigheid en vermissing		89
	4.6.1	Inleiding	89
	4.6.2	Afwezigheidsbewind	90
	4.6.3	Vermissing	91
4.7	Literatuur		95
5	**Meerderjarigenbescherming**		97
	Kees Blankman		
5.1	Inleiding		97
5.2	Kenmerken en beginselen		98
5.3	Belangrijke ontwikkelingen		99
5.4	Rechtsgevolgen en de verhouding tot andere rechtsgebieden		100
5.5	Alternatieven voor curatele, beschermingsbewind en mentorschap		101
5.6	Internationaal recht		102
5.7	Totstandkoming van de beschermingsmaatregelen		104
	5.7.1	Grond en instelling van de maatregelen	104
	5.7.2	De kring van verzoekers	104
	5.7.3	Provisioneel bewind	107
	5.7.4	Benoeming van de curator, bewindvoerder en mentor	108
	5.7.5	Kwaliteitseisen voor professionele vertegenwoordigers	110
	5.7.6	Procesrecht, aanvang en artikel 1:384 BW	111
5.8	Werking van de beschermingsmaatregel		113
	5.8.1	Gevolgen voor de meerderjarige en derden	113
	5.8.1.1	Inleiding	113
	5.8.1.2	Gevolgen van de curatele	114
	5.8.1.3	Gevolgen van het beschermingsbewind	116
	5.8.1.4	Gevolgen van het mentorschap	120
	5.8.2	Taken en bevoegdheden van curator, bewindvoerder en mentor	122
	5.8.2.1	Algemeen	122
	5.8.2.2	Taken en bevoegdheden van de bewindvoerder	123
	5.8.2.3	Taken en bevoegdheden van de mentor	126
	5.8.3	Registratie en publicatie	127
5.9	Toezicht, ontslag en einde		128

	5.9.1	Toezicht door de kantonrechter en beloning	128
	5.9.2	Einde taak curator, bewindvoerder en mentor en einde maatregel	131
5.10	Vragen voor de toekomst		133
5.11	Literatuur		134
6	**Aangaan van huwelijk en geregistreerd partnerschap**		135
	Masha Antokolskaia		
6.1	Inleiding		135
6.2	De betekenis van het huwelijk		136
6.3	Belangrijke ontwikkelingen		138
6.4	De rechtsgevolgen van het huwelijk		139
6.5	Internationaal kader		140
6.6	Het aangaan van een huwelijk		140
	6.6.1	Onderscheid absolute en relatieve vereisten	140
	6.6.2	De absolute inwendige huwelijkse vereisten	140
	6.6.3	De relatieve inwendige huwelijkse vereisten	142
	6.6.4	De uitwendige huwelijkse vereisten (vormvoorschriften)	143
6.7	Stuiting van het huwelijk		144
	6.7.1	Voorwaarden	144
	6.7.2	Kring van verzoekers	144
6.8	Voltrekking van het huwelijk		145
6.9	Nietigverklaring van het huwelijk		146
	6.9.1	Inleiding	146
	6.9.2	Gronden	147
	6.9.3	Kring van verzoekers	147
	6.9.4	Gevolgen	148
6.10	Het geregistreerd partnerschap		148
	6.10.1	De betekenis van het geregistreerd partnerschap	148
	6.10.2	Overeenkomsten en verschillen tussen huwelijk en geregistreerd partnerschap	150
6.11	Vragen voor de toekomst		151
6.12	Literatuur		151
7	**Huwelijksvermogensrecht**		153
	Bart Breederveld		
7.1	Inleiding		153
7.2	Kenmerken en beginselen		154
7.3	Belangrijke ontwikkelingen		154
7.4	Verhouding tot andere rechtsgebieden		155
7.5	Internationaal recht		155
7.6	De rechten en verplichtingen van echtgenoten		156
	7.6.1	Inleiding	156

	7.6.2	Kosten van de huishouding	157
	7.6.3	De kosten ten behoeve van de gewone gang van de huishouding	159
7.7	Gezinsbeschermende bepalingen: toestemmingsvereiste voor bepaalde rechtshandelingen		159
	7.7.1	Overeenkomsten betreffende de echtelijke woning en inboedel (art. 1:88 lid 1 sub a BW)	160
	7.7.2	Giften (art. 1:88 lid 1 sub b BW)	160
	7.7.3	Zekerheidsstellingen ten behoeve van schulden van een derde (art. 1:88 lid 1 sub c BW)	161
	7.7.4	Koop op afbetaling (art. 1:88 lid 1 sub d BW)	162
	7.7.5	Vervangende toestemming	162
	7.7.6	Het ontbreken van toestemming	163
7.8	Het bestuur		163
	7.8.1	Bestuur over de eigen goederen van de echtgenoten	163
	7.8.2	Het overlaten van het bestuur aan de andere echtgenoot	164
	7.8.3	Overschrijding bestuursbevoegdheid	165
7.9	De gemeenschap van goederen		166
	7.9.1	Inleiding	166
	7.9.2	De omvang van de gemeenschap	167
	7.9.3	Het oude stelsel van de algehele gemeenschap van goederen	168
	7.9.4	Bewijsregel	169
7.10	Erfrechtelijke verkrijgingen en giften		169
	7.10.1	Erfrechtelijke verkrijgingen	169
	7.10.2	Giften	170
	7.10.3	Insluitingsclausule en uitsluitingsclausule	170
	7.10.4	Schulden	171
	7.10.5	Vruchten	171
7.11	Verknochte goederen en schulden		171
	7.11.1	Verknochte goederen	171
	7.11.2	Wanneer verknochtheid	172
	7.11.3	Uitwerking van het criterium in de rechtspraak	173
	7.11.4	Voortgezette verknochtheid?	174
	7.11.5	Verknochte schulden	174
7.12	Zaaksvervanging en vergoedingsrechten		175
7.13	De eigen onderneming		176
7.14	Het bestuur over gemeenschapsgoederen		177
	7.14.1	Bestuursbevoegdheid van echtgenoten	177
	7.14.2	Beroeps- en bedrijfsmiddelen	178
7.15	Aansprakelijkheid, verhaal en draagplicht van schulden		179
	7.15.1	Aansprakelijkheid	179
	7.15.2	Verhaal	179

	7.15.3	Draagplicht	181
7.16	Ontbinding van de gemeenschap		182
	7.16.1	Ontbinding van rechtswege	182
	7.16.2	Werking tegenover derden	183
	7.16.3	Gevolgen van de ontbinding	184
	7.16.4	Aansprakelijkheid en verhaal door schuldeisers	186
7.17	Afstand van de gemeenschap		187
7.18	Opheffing van de gemeenschap van goederen		188
7.19	Huwelijkse voorwaarden		189
	7.19.1	Inleiding	189
	7.19.2	Vereisten	190
	7.19.3	Werking tegenover derden	190
	7.19.4	Uitgesloten of beperkte gemeenschap	191
7.20	Verrekenstelsels		192
	7.20.1	Inleiding	192
	7.20.2	Finaal verrekenbeding	192
	7.20.3	Beperkt finaal verrekenbeding	193
	7.20.4	Het periodiek verrekenbeding	194
	7.20.5	Het niet uitgevoerde periodiek verrekenbeding	195
7.21	Wettelijke regeling verrekenbedingen		195
	7.21.1	Inleiding	195
	7.21.2	Het niet nagekomen verrekenbeding	196
	7.21.3	Peildatum	197
	7.21.4	Omvang verrekenplicht	198
	7.21.5	In een onderneming achtergebleven winsten	199
	7.21.6	Rechtspraak	199
7.22	Vergoedingsrechten		200
	7.22.1	Inleiding	200
	7.22.2	Omvang vergoedingsrecht	201
	7.22.3	Afwijking van hoofdregel	203
7.23	Vragen voor de toekomst		204
7.24	Literatuur		204
8	**Einde van huwelijk en geregistreerd partnerschap**		207
	Masha Antokolskaia		
8.1	Inleiding		207
8.2	Kenmerken en beginselen		208
8.3	Belangrijke ontwikkelingen		209
8.4	Rechtsgevolgen van het einde van een formele relatie		211
8.5	Verhouding tot andere rechtsgebieden		212
8.6	Internationaal recht		212
8.7	Echtscheiding		213
	8.7.1	Echtscheidingsgronden	213
	8.7.2	Pensioenverweer	217

	8.7.3 Tijdstip van ontbinding van het huwelijk	218
	8.7.4 Gevolgen van de echtscheiding	218
8.8	Scheiding van tafel en bed en ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed	218
	8.8.1 Scheiding van tafel en bed	218
	8.8.2 Ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed	219
8.9	Einde van het geregistreerd partnerschap	219
	8.9.1 Beëindiging van het geregistreerd partnerschap met wederzijds goedvinden	219
	8.9.2 Ontbinding van het geregistreerd partnerschap op eenzijdig verzoek	220
8.10	Vragen voor de toekomst	220
8.11	Literatuur	221
9	**Ongehuwd samenleven**	223
	Wendy Schrama	
9.1	Inleiding	223
9.2	Kenmerken en beginselen	223
9.3	Belangrijke ontwikkelingen	224
9.4	De rechtsgevolgen van het ongehuwd samenleven	225
9.5	Verhouding tot andere rechtsgebieden	226
9.6	Internationaal recht	226
9.7	Vermogensrechtelijke positie van ongehuwde samenlevers	227
	9.7.1 Problemen bij een scheiding	227
	9.7.2 Samenlevingscontracten	229
	9.7.2.1 Nut van een contract	229
	9.7.2.2 Problemen met een contract	230
9.8	Goederenrechtelijke afwikkeling na scheiding	230
	9.8.1 Inleiding	230
	9.8.2 Processuele functie van bezit	231
9.9	Verbintenisrechtelijke afwikkeling na scheiding	233
	9.9.1 Inleiding	233
	9.9.2 Contractuele grondslagen	234
	9.9.3 Geen contract: andere grondslagen	236
9.10	Vragen voor de toekomst	238
9.11	Literatuur	239
10	**Afstammingsrecht**	241
	Wendy Schrama	
10.1	Inleiding	241
10.2	Kenmerken en beginselen	242
10.3	Belangrijke ontwikkelingen	242
10.4	De rechtsgevolgen van afstamming	244

10.5	Verhouding tot andere rechtsgebieden (adoptie en gezag)		244
10.6	Internationaal recht		245
10.7	Vestigen van afstamming van de vader		246
	10.7.1	Inleiding	246
	10.7.2	Wettelijke terminologie voor vaders	246
	10.7.3	Vader door formele relatie met de geboortemoeder	247
	10.7.4	Vader door erkenning	248
	10.7.4.1	Aard van erkenning	248
	10.7.4.2	Voorwaarden voor erkenning	248
	10.7.4.3	Vervangende toestemming voor erkenning	249
	10.7.4.4	Werking van erkenning	251
	10.7.5	Vader door gerechtelijke vaststelling van het vaderschap	251
	10.7.5.1	Inhoud gerechtelijke vaststelling	251
	10.7.5.2	Voorwaarden voor gerechtelijke vaststelling	252
	10.7.5.3	Gevolgen van gerechtelijke vaststelling	253
	10.7.6	Vader door adoptie	254
10.8	Vestigen van moederschap		254
	10.8.1	Inleiding	254
	10.8.2	Ingrijpende aanpassing van het afstammingsrecht	254
	10.8.3	Moeder door geboorte	256
	10.8.4	Moeder door een formele relatie met de geboortemoeder	256
	10.8.5	Moeder door erkenning (art. 1:198 lid 1 onder c BW)	258
	10.8.6	Moeder door gerechtelijke vaststelling van het moederschap (art. 1:198 lid 1 onder d BW)	259
10.9	Het verbreken van afstammingsbanden		259
	10.9.1	Inleiding	259
	10.9.2	Het ontkennen van huwelijks ouderschap (art. 1:200/1:202a en b BW)	260
	10.9.2.1	Ontkennen van vaderschap	260
	10.9.2.2	Ontkennen van moederschap	262
	10.9.3	Vernietiging van erkenning	263
	10.9.3.1	Vernietiging van erkenning gedaan door de man	263
	10.9.3.2	Vernietiging van erkenning gedaan door de meemoeder	265
10.10	Bijzondere curator (art. 1:212 BW)		266
10.11	Het recht op afstammingskennis		266
	10.11.1	Inleiding	266
	10.11.2	Rechtspraak van het EHRM	267
	10.11.3	Nederlandse rechtspraak	267
	10.11.4	Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting	268
10.12	Vragen voor de toekomst		268
10.13	Literatuur		270

11 Adoptierecht 273
Wendy Schrama
11.1 Inleiding 273
11.2 Kenmerken en beginselen 274
11.3 Belangrijke ontwikkelingen 275
11.4 De rechtsgevolgen van adoptie 275
11.5 Verhouding tot andere rechtsgebieden 276
11.6 Internationaal recht 276
11.7 Voorwaarden voor adoptie 277
11.7.1 Algemene aspecten 277
11.7.2 Samenwoon- en verzorgingstermijnen 277
11.7.3 Het kennelijk belang van het kind 279
11.7.4 Andere voorwaarden 280
11.8 Gevolgen van adoptie 282
11.9 Herroeping van adoptie en de gevolgen 283
11.10 Vragen voor de toekomst 283
11.11 Literatuur 283

12 Minderjarigheid 285
Kees Blankman
12.1 Inleiding 285
12.2 Kenmerken en beginselen 285
12.3 Belangrijke ontwikkelingen 287
12.4 Rechtgevolgen en de verhouding tot andere rechtsgebieden 288
12.5 Internationaal recht 289
12.6 Minderjarigheid en handelingsonbekwaamheid 290
12.7 Raad voor de Kinderbescherming en gezagsregister 291
12.8 Vragen voor de toekomst 291
12.9 Literatuur 292

13 Gezag 293
Masha Antokolskaia, Wendy Schrama & Geeske Ruitenberg
13.1 Inleiding 293
13.2 Kenmerken en beginselen 293
13.3 Belangrijke ontwikkelingen 295
13.4 De rechtsgevolgen van gezag 296
13.5 Verhouding tot andere rechtsgebieden 297
13.6 Internationaal recht 297
13.7 Inhoud van gezag 298
13.7.1 Gezag ten aanzien van de persoon van de minderjarige 298
13.7.2 Bewind over het vermogen van de minderjarige 299
13.7.3 Wettelijk vertegenwoordiger 299
13.8 Verkrijging van ouderlijk gezag 300
13.8.1 Algemene aspecten 300

	13.8.2	Verkrijging van gezag door de geboortemoeder	302
	13.8.3	Verkrijging van het gezamenlijke gezag door de ouders in een formele relatie	302
	13.8.4	Verkrijging van het gezamenlijke gezag door de ouders zonder formele relatie	303
	13.8.5	Verkrijging gezamenlijk gezag van een ouder en een niet-ouder	305
13.9	Verandering van bestaand ouderlijk gezag		306
	13.9.1	Inleiding	306
	13.9.2	Verandering van gezag na een scheiding van de ouders	306
	13.9.3	Verandering van gezag na overlijden van (een van) de ouders	307
13.10	Voogdij		308
	13.10.1	Inleiding	308
	13.10.2	Verschillen tussen voogdij en ouderlijk gezag	308
	13.10.3	Verkrijging van de voogdij	308
13.11	Vragen voor de toekomst		309
13.12	Literatuur		311
14	**Ouderschap na scheiding, omgang en informatie**		313
	Masha Antokolskaia, Wendy Schrama & Geeske Ruitenberg		
14.1	Inleiding		313
14.2	Kenmerken en beginselen		314
14.3	Belangrijke ontwikkelingen		314
14.4	Internationaal recht		316
14.5	Ouders met en zonder gezamenlijk gezag		316
	14.5.1	Ouders met gezamenlijk gezag	316
	14.5.2	Ouders zonder gezag	317
14.6	Het ouderschapsplan		317
	14.6.1	Inleiding	317
	14.6.2	Het ouderschapsplan bij de ontbinding van een formele relatie	318
	14.6.3	Het ouderschapsplan bij de ontbinding van een informele relatie	319
	14.6.4	Inhoud en toetsing van het ouderschapsplan	319
14.7	Verdeling van zorg- en opvoedingstaken na scheiding		320
	14.7.1	Gelijkwaardig ouderschap	320
	14.7.2	Geschillen	321
	14.7.3	Verhuizing en ontvoering	322
14.8	Contact en omgang		323
	14.8.1	Inleiding	323
	14.8.2	Anderen dan juridische ouders	324
	14.8.3	Ontzeggingsgronden voor contact/omgang	325

	14.8.4	Problemen bij de nakoming van contact- en omgangsregelingen	325
14.9	Informatie en consultatie		328
	14.9.1	Informatie en consultatie	328
	14.9.2	Informele rechtsingang voor het kind	329
14.10	Vragen voor de toekomst		329
14.11	Literatuur		331
15	**Kinderbeschermingsmaatregelen**		333
	Caroline Forder		
15.1	Inleiding		333
15.2	Kenmerken en beginselen		334
15.3	Wetgeving waarin kinderbeschermingsmaatregelen zijn geregeld		334
15.4	De rechtsgevolgen van kinderbeschermingsmaatregelen		335
15.5	Verhouding tot andere rechtsgebieden		335
15.6	Internationaal recht		336
	15.6.1	De negatieve verplichting om niet in te grijpen	336
	15.6.2	De positieve verplichtingen die ontstaan na ingrijpen in het gezin	338
	15.6.3	De uit het EVRM voortvloeiende procesrechtelijke bescherming	339
15.7	Instanties, personen en instellingen van de kinderbescherming		342
	15.7.1	De kinderrechter	342
	15.7.2	Het college van B&W van de gemeente	342
	15.7.3	De Raad voor de Kinderbescherming	343
	15.7.4	Het Openbaar Ministerie	344
	15.7.5	Een gecertificeerde instelling	345
	15.7.6	Stichting Nidos	345
	15.7.7	Jeugdhulpaanbieder	345
	15.7.8	Veilig thuis	346
	15.7.9	Burgemeester	347
	15.7.10	Pleegzorgaanbieder, pleegouder en pleegoudervoogd	347
	15.7.11	De minderjarige van 12 jaar of ouder	348
	15.7.12	Een niet-ouderverzorger van het kind	349
15.8	Ondertoezichtstelling		349
	15.8.1	Ondertoezichtstelling en voorwaarden	349
	15.8.2	Een tijdelijke maatregel	352
	15.8.3	Inhoud van de ondertoezichtstelling	352
	15.8.4	Rechtsmiddelen	353
15.9	Voorlopige ondertoezichtstelling: acute en ernstige bedreiging		354
15.10	Uithuisplaatsing		355
	15.10.1	Algemene aspecten van uithuisplaatsing	355
	15.10.2	Hoe ouder en kind recht hebben op contact met elkaar	356
	15.10.3	Overheveling gezag bij uithuisplaatsing	357

	15.10.4	Einde van de uithuisplaatsing	357
	15.10.5	Toezicht op de beslissingen van de gecertificeerde instelling	358
15.11	Rechtsbescherming van pleegouders		358
	15.11.1	Pleegouders	358
	15.11.2	Verbetering positie ots-pleegouder	359
15.12	Gesloten jeugdhulp		359
15.13	Beëindiging van gezag		361
15.14	Schorsing van gezag		362
15.15	Voorlopige voogdij		362
15.16	Vragen voor de toekomst		363
15.17	Literatuur		364
16	**Partneralimentatie**		367
	Naomi Spalter		
16.1	Inleiding		367
16.2	Kenmerken en beginselen		368
16.3	Belangrijke ontwikkelingen		369
16.4	Verhouding tot andere rechtsgebieden		369
16.5	Internationaal recht		370
16.6	Recht op partneralimentatie		371
	16.6.1	Grondslag voor partneralimentatie	371
	16.6.2	Afspraken	372
	16.6.3	Vaststelling door de rechter	373
	16.6.4	Wettelijke maatstaven	373
	16.6.5	Behoefte	374
	16.6.6	Redelijkerwijs te verwerven inkomen	374
	16.6.7	Niet-financiële factoren	376
	16.6.8	Niet-financiële factoren: wangedrag	376
16.7	Hoogte van de partneralimentatie		377
	16.7.1	Tremanormen	377
	16.7.2	Draagkracht	378
16.8	Duur van partneralimentatie		380
	16.8.1	Nieuwe wet	380
	16.8.2	Hoofdregel	381
	16.8.3	Uitzonderingstermijnen	382
	16.8.4	Samenloop	384
	16.8.5	Termijnen (oud recht)	384
	16.8.6	Afspraken over de duur en verkorting door de rechter	386
	16.8.7	Verlengde onderhoudsplicht	387
16.9	Wijziging van partneralimentatie		388
	16.9.1	Wijziging	388
	16.9.2	Wijziging van de hoogte	389
	16.9.3	Wijziging van de duur	389

16.10 Einde van partneralimentatie door overlijden of nieuw huwelijk of daarmee gelijkgestelde samenwoning 390
16.11 Inning van partneralimentatie 392
16.12 Partneralimentatie en bijstand 392
16.13 Vragen voor de toekomst 393
16.14 Literatuur 394

17 Kinderalimentatie 395
Merel Jonker
17.1 Inleiding 395
17.2 Kenmerken en beginselen 395
17.3 Belangrijke ontwikkelingen 396
17.4 Verhouding tot andere rechtsgebieden 397
17.5 Internationaal recht 399
17.6 Onderhoudsgerechtigden 399
17.6.1 Inleiding 399
17.6.2 Minderjarigen 399
17.6.3 Jongmeerderjarigen 400
17.6.4 Meerderjarige kinderen vanaf 21 jaar 401
17.6.5 Voorrangsregeling bij meerdere onderhoudsgerechtigden 401
17.7 Onderhoudsplichtigen 402
17.7.1 Inleiding 402
17.7.2 Juridische ouders 402
17.7.3 Verwekker en instemmende levensgezel 402
17.7.4 Positie van de donor 402
17.7.5 Stiefouders 403
17.7.6 Gezagdrager en voogd 404
17.7.7 Samenloop van onderhoudsplichten 404
17.8 Vaststelling onderhoudsbijdrage 406
17.8.1 Omvang van de onderhoudsbijdrage 406
17.8.2 Behoefte 406
17.8.3 Draagkracht 408
17.8.4 Draagkrachtvergelijking 409
17.8.5 Zorgkorting 410
17.8.6 Aanvaardbaarheidstoets 410
17.9 Wijziging en indexering 411
17.9.1 Inleiding 411
17.9.2 Wijziging van een overeenkomst 412
17.9.3 Wijziging van een rechterlijke uitspraak 412
17.9.4 Indexering 412
17.10 Inning onderhoudsbijdrage 413
17.10.1 Betaling aan gerechtigde 413
17.10.2 LBIO 413

17.11 Vragen voor de toekomst 414
17.12 Literatuur 415

18 Erfrecht 417
Wilbert Kolkman
18.1 Inleiding 417
18.2 Kenmerken en beginselen 417
18.2.1 Rechtszekerheid en rechtsbescherming 417
18.2.2 Onderscheid testamentair en versterferfrecht 418
18.2.3 Erfopvolging; de saisine 418
18.2.4 Onwaardigheid 419
18.3 Belangrijke ontwikkelingen 419
18.4 Verhouding tot andere rechtsgebieden 421
18.5 Internationaal recht 422
18.6 Erfgenaamschap 423
18.6.1 Zuivere aanvaarding 423
18.6.2 Beneficiaire aanvaarding 425
18.6.3 Verwerping 426
18.6.4 Verklaring van erfrecht en volmacht 427
18.7 Volgorde van erfopvolging 428
18.8 Wettelijke verdeling 430
18.9 Uiterste wil (vorm) 432
18.10 Uiterste wil (inhoud) 435
18.10.1 Erfstelling 435
18.10.2 Onterving 435
18.10.3 Legaat 436
18.10.4 Last 437
18.10.5 Verboden beschikkingen 437
18.11 Uiterste wil (uitleg) 438
18.12 Legitieme portie 439
18.12.1 Algemene opmerkingen 439
18.12.2 Berekening legitieme portie 440
18.13 Andere wettelijke rechten 442
18.13.1 Voortgezet woonrecht 442
18.13.2 Verzorgingsvruchtgebruik 443
18.13.3 Sommen ineens 444
18.13.4 Overnamerecht 445
18.14 Executele, bewind en vereffening 446
18.14.1 Executele 446
18.14.2 Bewind 448
18.14.3 Wettelijke vereffening 449
18.15 Verdeling van de nalatenschap 451
18.16 Procesrecht 452
18.17 Vragen voor de toekomst 454

18.18 Literatuur 455

19 Jeugdstrafrecht 457
Ido Weijers
19.1 Inleiding 457
19.2 Bronnen van het jeugdstrafrecht 457
19.3 Aard van het jeugdstrafrecht 458
19.4 Rechtsontwikkeling in het jeugdstrafrecht 459
19.4.1 De Kinderwetten (1905) 459
19.4.2 Kinderrechten 461
19.4.3 Verharding 461
19.5 Verhouding tot het kinderrechtenverdrag 462
19.5.1 Directe werking Kinderrechtenverdrag? 464
19.6 Internationaal recht 465
19.7 Raad voor de Kinderbescherming 467
19.8 Sancties en procedures 468
19.9 Leeftijdsgrenzen 472
19.10 Verhoor 473
19.11 De positie van de ouders 476
19.12 Vragen voor de toekomst 478
19.13 Literatuur 479

Trefwoordenregister 481